

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvu je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Mil. knezo-škofa dr. Jerneja Vidmar-ja

ni več med živimi! Umrli so 17. maja t. l. zjutraj ob štirih zarad starosti po dolgem bolehanji.

Ranjki škof so bili rojeni 11. avgusta l. 1802 v Kranji, kjer so tudi zadnjih osem let v pokoji živeli in zdaj umrli. Po šolanji v Ljubljani, so bili za duhovna posvečeni 12. avg. l. 1827. Službovali so malo časa kot duhovni pastir na deželi, nekako pol leta v Št. Rupertu na Dolenjskem. Bili so potem profesor bogoslovja v Ljubljani, od kodar so bili kmalo poklicani na više bogoslovne šole na Dunaj, kjer so službovali nekako 30 let. Bila so jim tista leta, kakor so sami večkrat rekli, naj srečnejša leta, ker ranjki so bili prijatelj vednega branja in študiranja, za kar so tam naj lepšo priliko imeli.

Po smrti knezoškofa Wolfa jim je bila ljubljanska škofija ponudena, čemur so se pa dolgo ustavljali in se poslednjič le neradi vdali. Imenovani so bili od Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa 6. novembra l. 1859, od papeža Pija IX. potrjeni 23. marca l. 1860. Bili so potem na Dunaji posvečeni 17. junija l. 1860 in ravno tega leta 1. julija so slovesno vzele v posest ljubljansko stolico. Časi so bili takrat hudi, vojske z zviti sovražniki vnajmami, vojske ne manjše z notrajnimi domačimi sovražniki. Ranjki so mnogokrat zdihovali po svojih študijah, za katere niso več toliko prilike imeli zarad premnogih škofovskih opravil. Večkrat so papeža odpusta prosili, pa še le 30. septembra l. 1872 je bila njih odpoved sprejeta; 10. julija l. 1875 so zapustili škofijsko stolico in Ljubljano ter se v svojo hišo v Kranj, svoj rojstni kraj, preselili, kjer so spet mirno in tiho v svojih študijah živeli, dokler jih ni smrt v boljše življenje preselila.

Ranjki škof so bili prav tihega značaja; knjige so bile naj večje njih prijateljice in tudi naj večje veselje; zato se tudi javnega, nepokojnega življenja niso mogli privaditi. Druga lepa lastnost Njih značaja je bila miroljubnost. Če so tudi koga mogli po dolžnosti ostreje posvariti, znabiti pokregati, naj bi bil pa posvarjenec mislil, da ne sme več k Njim priti, bi se bil jako motil; po kratkih trenutkih je bilo vse pozabljeno. Enako lepa lastnost ranjkega je bila Njih radodarnost do revnih, posebno potrebnih duhovnikov. Kako mnogim so povrnili stroške za selitev! Kako mnoge so drugače podpirali ter jim tudi neprošeni podporo vsilili! Tudi pri obiskovanji in birmanji so navadno vse sodelovalce pri cerkvenih slovesnostih obdarovali. Za-se so pa nasproti malo potrebovali, to jim je tudi omogočilo, da so na tistem toliko dobrega storili, ter izgledno pokazali, kaj dela s premoženjem „mrtva roka“.

Toliko o kratkem, preden gomila Njih zemeljske ostanke krije. Kaj več pričakujemo od spretnейše roke.

Pokopani bodo, kakor je slišati, v ponedlek dopoldne v Kranji. Čujemo, da sta prevzvišena škofa Lavatinski in Sekovski obetala se pogreba vdeležiti. Svečanost, če tudi žalostna, bo gotovo velika, kakoršnje še Kranj ni vidil. Bog daj ranjkemu večni mir — večna luč naj Mu sveti!

Listek.

Dogodek iz življenja starega polharja.

(Konec.)

Križna gora, o kateri je tukaj govorjenje, je ne ravno visoka, pa strma gora, blizu Starega trga na Notranjskem in je od vrha do Starega trga morebiti le kake pičle pol ure. Na vrhu kipi lepa cerkevica sv. Križa proti nebu, h kateri prihajajo tudi romarji iz bližnjih in daljnih krajev, malo od cerkvice proč pa stoji ne prav velik farovž v dve nadstropji. Sicer ne najdeš tu gori nikake druge hiše. Tudi duhovnika ni vselej tukaj. Takrat ko je naš Jurij polhe lovil ali ko je moral z roparji, je bival tu gori že nad šestdeset let star gospod, ki je živel od malih dohodkov te Božje poti. Okolu in okolu je gost gojzd, le od one

strani proti Staremu trgu je nekoliko bolj odprt svet.

„Iti sem moral toraj pred njimi, pa ne po poti, ki pelje na goro, ampak kar skozi goščavo smo bolj plezali, nego hodili, nikoli ne bom tega pozabil. Ko pridemo na vrh gore, je bilo menda že nekaj čez polnoči; najbolj sim si želel, da bi bil že dan. Prišedši do farovža, potrka eden iz med njih na vrata in kmalo pride že precej priletna žena, menda sestra gospodova, nam vrata odpirat, pa ko vgleđa ptujce, hoče vrata zopet zapreti, pa to ji ni bilo možno. Poprašajo jo po gospodu, pa ona spoznavši, da so prišli iz zlobnega namera, noče ničesa povedati, ter jame klicati; zdajci jo prime eden iz med njih ter jo pahne v izbo, iz katere je prišla in jo noter zaklene. Vlomili so potem v zgornje izbe, kjer so gospod že luč naredili ter hoteli iti gledat, kaj da je, prebudivši se po prvem ropotu. A zdajci

obstopita dva roparja gospoda ter žugaje jim s smrtjo tirjata od njih denarje in ključce. Eden pa se spravi nad staro omaro, ki je stala v kotu ter jo skuša odpreti. Tudi jaz sem postal navidezno bolj pogumen in derzen ter jel po kotih stikati, kakor bi jim hotel pomagati vpleniti kako dragoceno stvar, in ko vidim, da nobeden na-me ne pazi, porabim to priliko, zgrabim neko staro, že vso polomljeno marelo v kotu in s to smuknem skozi stranska vrata na hodišče in ker je bilo do tal le kak pol drug sežen, skočim tu doli in le par skokov še, pa sem bil v temnem gojzdu, a bojé se, da bi me hudodeleci ne prestregli, nisem daleč tekkel, ampak skril sem se v skrivno votlino v skalovji ter tu v velikem strahu in trepetu, da se skoro sopsti nisem upal, pričakoval belega dne. Ko se jame daniti vlečem pazljivo na svoje uho, se li ne sliši kako šumenje, in ko vidim, da ni več nevarnosti, jo vrežem na

Katoliško časnikarstvo.

II.

Vzorni izgled.

Ni je skoro večje moči, kakor pravi mož na pravem mestu! Tako moramo soditi, če se spominjamo kat. časnikarja velikana, ki je nedavno umrl v Parizu. Louis Veuillot, komu ni znano to slavno ime? „Slovenec“ je naznanil njegovo smrt obljubil, kaj več spregovoriti o tem slavnem možu. Hočemo tu po nekoliko spolniti obljubo, ker takih mož ne smemo prezreti ali tako urno pozabiti; če tudi niso naši po krvi, a so naši po duhu in čutji, tesno zvezani z nami z nepretrgljivo vezjo katoličanstva.

Louis (Ludovik) Veuillot je bil sin priprostega rokodelca. Povzdignil je sebe in povzdignil svojo družino z delom, s pridnostjo. Izmed prostega ljudstva je prišel, postal je slaven mož samo z močjo izrednega talenta, s stanovitnostjo trdne volje, neupogljivega značaja. Bog si voli svoje, kjer hoče; večkrat najviše povzdigne najnižje iz med svojih otrok. Enako dela njegova sv. Cerkev, ki si tolikrat voli iz priprostega ljudstva svoje predstojnike, svoje časti vredne načelnike. To je prava „demokracija“, kakor jo ume katoliška Cerkev, ki gleda le na dušno vrednost.

Pa kakor se je moral Louis Veuillot v časnikarskih zadevah s pridnostjo povzdigniti do boljšega stanja, tako se je moral tudi še le povzdigniti v duševnem oziru. Prva mladost njegova ni kazala takega katoliškega moča, kakor ga zdaj ves kerščanski svet časti.

V postnem času l. 1838 se je Veuillot, ki si je bil že pred po svojih sicer vzvišenih pa čisto političnih spisih veliko slavo pridobil, naenkrat ves spremenil. Na nekem daljšem potovanju se je to zgodilo. V Rimu pri grobeh apostelnih je zajel milost, ki ga je vsega prenavedila.

To njegovo potovanje se je spremenilo v pravo romanje. Vrnil se je skoz Loreto v Pariz — ves prerojen. „Vidim, vem, verujem; pustila me je zmota“, s tem je o kratkem opisan njegov sedanji stan.

Od tega časa je bil ves cerkven in le to skrb je imel, kako bi naj bolj služil svoji materi sveti katoliški Cerkvi. Premišljal je, ali bi se dal posvetiti za mašnika ali bi tako ostal; a slednjič si izvoli apostolstvo svetno. Bog

mu da spoznati, da bo kot neduhoven lože sukal orožje zoper razne sovražnike svete Cerkve.

Postal je pravi vojščak Jezusa Kristusa, pa v svetni obleki. Vojskino polje mu je bil časnik.

L. 1844 jame sodelovati kot priprost so-vrednik pri časniku „l' Univers“; a kmali mu postane oživljajoča duša. L. 1848 že se postavi na čelo vrlih delavcev kot glavni vrednik, in „l' Univers“ postane najvažniši organ katoliške Francije.

Junaško, brez ozira, brez straha, neutrudeno suče svitli meč svojega bistrega uma in gladke močne besede na vse strani zoper vse sovražnike sv. vere. Koristi cerkvene so mu bile nad vse: kar je le tem nasprotovalo, temu je tudi on nasprotoval. Neusmiljeno so letele pušice tje, odkodar je prišel napad. Tudi cerkvenemu dostojanstvu ni prizanašal, ako jih ni videl čisto na pravi poti. Vlado je podpiral, dokler je ona podpirala pravno in versko življenje; kadar se je pa jela nagibati proti revoluciji, jo je tudi šibal s tako vnemo, da je bil zatrt njegov list.

Ljubezen nepozabljivega Pija IX je potolažila vojaka, kateremu so orožje vzeli.

Ali med tem ni postopal. Spisoval ali pripravljaj je velika dela, ki niso le v prelepi klasični francoščini pisana, ampak tudi po vsebini kiné vsaki katoliški knjižnici.

L. 1867 je zopet nazaj dobil „l' Univers“, ravno ob času, ko ga je bilo naj bolj treba. Zakaj najbolj treba, lahko vsak čuti, ki pozna francoske razmere o pričetku vatikanskega zbora.

Kteri pa so bili glavni sovražniki, proti katerim je bilo obrnjeno njegovo oistro orožje?

Pred vsem tisti, ki so po celem svetu najhujši sovražniki katoličanstva. Imenujejo se sicer različno po raznih krajih; a ko bi hoteli odkritosrčno biti, bi se povsod enako imenovali: brezverci — pogani.

Voltairejev duh se je dolgo in oblastno šopiril na Francoskem. Tudi vlada dolgo ni bila pri volji, cerkvi dati prave prostosti. Pa zlasti od l. 1840 se je začel vzdigovati čedalje glasnejši klic po prostosti iz vseh katoliških prs. V zborih in na prižnici razlegal se je močeni glas Montalambertov in de Lacordairjev; a zdaj se je še v časništvu oglasil orjak Veuillot.

bili roparji bolj varni, pa tudi bolj drzni. Dandanes smo v tem na boljsem, ker se gosposka lahko, kaj jaz vem kako, po tistem drotu vse po svetu zmeni in precej imajo take tiče v rokah.

Iz tega tedaj lahko sprevidite, zakaj se več ne podajam polhov lovit, ne kakor da bi se kaj enacega bal, ker sedaj ni več take nevarnosti, a zaobljubil sem se, da ne bodem več preganjal malih glodalcev.“

Strmeč sem poslušal možička, ki mi je tako živo pripovedoval svoj dogodek in le tu in tam sem ga kaj malega poprašal. Mej tem se je pa solnce že precej pomaknilo proti zatonu in čas je bil, da je šel naš Jurij po seno. Zahvalim se mu toraj, da me je tako lepo kratkočasil ter ga prosim, da naj še k nam pride, da se še kaj pogovoriva. Jurij vzame zopet svoje senene vile na ramo, mi vošči „z Bogom“ ter odide po svojem opravku.

A. L.

Pa pri tej borbi so mnogi sicer izvrstni može predaleč segli. Želeli so namreč tesno zediniti cerkev in državo, a vedli so se pri tem tako nespametno, da je prišla v nevarnost prva lastnost naše sv. Cerkve, ki jej daje ime — vesoljnost, in prikazovati se je jela tolikanj nevarna zasebnost, — galikanski partikularizem.

To je bil drugi, več let živeči silno nevarni sovražnik, zoper kterega se je tako slavno boril sloveči časnikar Veuillot. Prebritka mu je bila ta borba, ker je med nasprotniki videl slavne može, kateri bi imeli biti njegovi najboljši prijatelji. Previdnost božja je poslala svetnega apostelja, ker je ravno tak lože mir in spravo širil med duhove po nesrečnem galikanizmu tako žalostne razdvojenosti. Zmagoval je tako dolgo, da je slednjič večinoma zmagal. Njemu se je zahvaliti v prvi vrsti, da je zdaj tako lepa zveza med Francosko in Rimsko cerkvijo in tako navdušenje za sv. Očeta.

Pa še več sovražnikov je pobijal in slednjič pobil. Med družimi tako zvano oportunistično stranko, ki je toliko nasprotovala proglašenju verske resnice, da je papež nezmočljiv. Videl je zopet visokocislane može v nasprotnem taboru, kateri namreč niso slutili, kar je prebrisani časnikar slutil, kako namreč vtegne to razglasenje še vgodno biti, ko bodo papež zaprti, pa se bo ves svet zaupno obračal do nezmočljivega Pastirja. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. maja.

Avstrijske dežele.

Nadvojvodinja Štefanija se je preteklo soboto preselila z nadvojvodom cesarjevičem Rudolfom v Laksenburg. — Vesela družinska dogodka v cesarski družini se pričakuje meseca avgusta tek. leta.

Z Dunaja. V seji gosposke zbornice dne 16. t. m. je grof Leon Thun ob začetku seje stavil predlog zaradi davka v verskem zakladu. V petek je razložil, kaj hoče in kaj namerava doseči s tem predlogom. Ta predlog nam kaže, da se konservativni poslanci resno prizadevajo, da bi ta stvar vendar enkrat prišla v pravi red. Sicer je bilo v sredo na dnevnem redu 13 raznih stvari rešiti, ostane jih pa še 12, in potem pridejo še volitve v delegacije. — Od leve je bilo malo gospodov navzočih, toliko več je imela opraviti desnica, da so se stvari s prevdankom in pomislom reševale. Tako je grof Leon Thun večkrat prosil besede, in stvari, ki so bile na dnevnem redu, vzlasti ono o preglednosti katastra rešetal. Stvar so pojasnovali vladni zastopniki in zagovarjali predloge.

Binkoštna praznika so na dveh krajih rogovilili zatirani (?) Nemci. **V Ptuj** so imeli 13. na binkoštno nedeljo turnarji slovesnost: v ponedeljek odkrili so spominek cesarja Jožefa. — Nekdo, ki je prišel s svojo palico v dotiko z naglasom, je bil očitno kaznovan, a duhoven, ki ni pohvalil cesarja Jožefa, dobil je preko glave. Obed je imela gospoda (240) za-se, a kmetje (200) za-se, še le pri napitnicah so kmetje prišli med gospodo, in ko je bilo navdušenje najviše, začeli so nabirati za „Schulverein“, in nabrali vsega skupaj 94 gl. — Za tako navdušenje 440 oseb je veliko premalo. Bili so zbrani le vitezi nižjih redov, a kolovodji so le pismeno izražali svoja čutila za zatirano nemštvo na zeleni štajarski zemlji. — Večo komedijo vganjali so v **Lincu** na Gorenjem-Avstrijskem, ker je bil binkoštni ponedeljek občni zbor „nemškega Schulvereina“.

Vnanje države.

Nikica, knez črnogorski, došel je dne 14. t. m. grede v Moskvo na Dunaj in je gost cesarjev, ki se je ravno ta dan vrnil z Bavar-

bližnjo cesto in po tej ne po polhe nazaj, ampak naravnost domu. Da so se mi doma vsi čudili, ko sem prišel brez polhov in pasti, si lahko mislite; še bolj pa so se čudili, ko sem jim razložil strašni dogodek pretekle noči in lahko vam rečem (se vdari ob koleno), da so imeli od tedaj polhi kake tri leta lep mir, od moje strani pa za zmirom. Kakor sem pozneje zvedel, so roparji hitro opravili svojo reč in niso napravili veliko škode. Mislili so namreč, da imajo gospod veliko cerkvenega denarja, ker je tukaj Božja pot, pa prevarali so se, ker to je bilo, če tudi ne dosti, spravljeno na bolj varnem kraju, gospod pa tako svojega niso dosti imeli. Pregledali in steknili so sicer vse, ker so jim morali gospod vse odpreti, pa pobrali so le nekaj srebernine. Gospodu sicer niso nič žalega storili, vendar je prejšnjemu slabotnega zdravja, so straha vsi pretreseni jeli bolehati in so kmalo po tem umrli. Gosposka je pozneje roparje zasledovala, tudi mene vse izprašala, pa ni jim mogla priti na sled. One čase, ko še ni bilo toliko potov, so

skega. Dne 18. ali pa 19. pa nadaljuje knez potovanje proti Moskvi.

Moskva. Dne 22. t. m. bode slovesen vhod carjev v Moskvo, kronanje bode dne 27. t. m. in dne 10. junija vrne se car zopet v Petrograd.

„Moniteur de Rome“ trdi, da je bilo iz Vatikana odposlano zelo imenitno in odločno pisanje do irskih škofov. Pariškemu listu se o tej zadevi telegrafira z **Rima**, da je papež pisal vsem irskim škofom zelo odločna pisma, v katerih duhovščini prepoveduje vdeleževati se političnih shodov in zbirk za agitacije, ter jim priporoča vdanega govorjenja nasproti oblastnikom. — Msgn. Vanutelli odpeljal se je 10. t. m. v Moskvo kot zastopnik papežev.

Z Berlina „Reichsanzeiger“ javlja, da je Sadullah paša dobil veliki križ rudečega orlovega reda. (Radovedni smo, ali je obdaranec kristjan ali mahomedan, poslednjemu vendar ne morejo dati za odliko znamenje sv. križa, katero zasramuje.)

Iz Pariza piše „Reforme“ da bodo po dovršenem venčanju v Moskvi na vrsto prišle politične izjave. Francija in Rusija ste menda obe teh misli, da naj Anglija ostane pri tem, kar je podpisala v Carigradski konferenci l. l. da namreč ne išče svojih korist v Egiptu. Ko je Arabi pregnan in veljava Khedivu povrnjena, Anglija nima vzroka nadčuvati Egipta!

„Temps“ ima dopis iz **Londona**, v katerem se pripoveduje mnenje vlade, da Egiptu ni na korist, da bi se krivemu preroku vzeli dežele Darfur in Kordofan, ki ste bili prej Egiptovski. Ako je Khedive teh misli, bode Angleško posredovalo, da se stvar v Sudanu vravna med Mahdijem (krivim prerokom) in Egiptom. — (Kaj se nek to pravi, mar hočejo Angleži te dežele, v sredi Afrike, neposredno za-se ohraniti; nikakor ne razumemo, zakaj bi Dufferin angleški vladi svetoval, da naj Egipt te dežele popusti.)

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 15. maja. (Tri nove naprave.) Vaš potujoči dopisnik X popisal je enkrat v „Slovenca“ poplave v naši farni cerkvi. Ko bi bil še nekoliko časa počakal s svojim poročilom, omenil bi bil še ene stvari, ki je gotovo pravi kinč naši cerkvi. Mislim namreč novo tanjšico. Ko se je veliki teden izpostavilo Presv. R. Telo in monstrea pregnila ž njo, zbujala je občno pozornost. Brez pretiranja lahko rečem, da je ena naj lepših in naj bolj dragocenih na Kranjskem. Vidil sem jih že veliko, tudi v stolni cerkvi, pa nobena mi ni še tako dopadla. Darovale so jo dekleta cele fare. Napravljena je v tukajšnjem nunskem samostanu in sicer tako natančno in umetno, da se gledalec ne more načuditi. Roba sama — napravljena je namreč iz same svile in zlata — stane okoli 100 gld. Za delo in trud častivredne sestre niso zahtevale nič, saj tudi popolnoma jih odškodovati, bi bilo nemogoče, umetnost se ne da poplačati. Bo pa tisti povrnil, v čegar slavo se bo rabila. Ako bi jo hotel kdo videti, g. župnik jo bo gotovo z veseljem pokazal.

Druga nova naprava v našem mestu je pa nov vodnjak na velikem trgu. Se reče, vodnjak je še ravno tisti kakor prej, le drugo notranjo napravo in zunanjo podobo je dobil. Je bilo pač že čas, „stari kosen“ odpraviti! Naši mestni očetje so velikrat že mislili na to, ker bi „tujem Loko ne le samo v zdravi legi, ampak tudi v lepi podobi pokazalo“; pa kaj pomaga; v mestni blagajnici je bilo premalo tistih kebrov, ki spod palca vhaajo. Ugibali so že dolgo časa kako in kaj, kaj ko bi se na davke naložilo, da se pokrijejo stroški? slišali so se posamezni nasveti. Pa temu pro-

tilvil se je posebno g. zupan: „Davkov je že tako preobilo, da zdihujemo pod njimi. Saj oni pridejo že sami ob sebi, in še celo v obilni meri, čemu si jih bomo še sami nakladali? Potrpimo še en čas! ko mestna blagajnica svojo jetično bolezen prestane, pa bo“, govoril je skušeni mož. Je že gospod precej prileten, zato mu ne gre v glavo novošegni liberalizem, ki večinoma na kredit dela in še vsakovrstne večkrat nepotrebne občinske priklade napravlja. — In čas je prišel. Lansko leto je kamnosekarski mojster g. Vinko Čamernik napravil v farni cerkvi dva krasna in velika kropilna kamna. Vsim so se dopadli. Precej so mislili na vodnjak, kako dobro in lepo bi se podal na velikem prostornem trgu iz belega kamna. Stopili so ž njim v dogovor, in kar mestna blagajnica ni zmogla, pridjali so s prostovoljnimi darovi hišni posestniki. Sedaj imamo res vodnjak, ki zraven Marijne podobe, naj bolj krasi naš — če smem reči — stolni trg, in kar je še naj več vredno, plačan je, pa brez občinskih priklad.

Tretja naprava je pa nova zastava v naši čitalnici. Če se bodo narodna društva vdeležila 600letne slavnosti, kako se bo naša čitalnica pokazala? prašalo se je večkrat. Stara zastava je le za dež. Drugo je treba omisliti, ali kje potrebnega denarja dobiti? Društvenega premoženja na koncu leta 1882 je bilo res 100 gld., ali za toliko se nova zastava ne dobi, da bi se ž njo tudi ponašali, ugibali so odborniki kakor posamezni udje. — Treba je bilo napraviti več veselje, maledovati pri udih za prostovoljne doneske in varčno ravnati z društvenim premoženjem. Tako se je počasi vendar toliko nabralo, da se je odbor obrnil do g. Drenika v Ljubljani, naj on ali z dobrim svetom, ali če mogoče tudi dejansko pripomore; njegova gospa je bila res tako dobrotna, da je nadzorovala vse dela, in sedaj imamo že teden dni zgotovljeno zastavo v društvenih prostorih.

Je pa zares krasno delo. Na eni strani ima mestni grb s srebrnimi niti vdolan, na drugi liro in napis: Narodna čitalnica v Škofji Loki. Manjka ji še belo-modro-rudečih trakov, pa tudi za te nismo v zadregi. Mestne dekleta jih hočejo podariti, izvolile so izmed sebe posebni odbor, ki nabira za to potrebno svoto, in sedaj poklonile so društvenemu blagajniku čez 50 gld. za trakove.

Da bi se nova zastava vsem udom čitalnice, kakor tudi prijateljem narodnega napredka pokazala, priredila se je veselica na binkoštni pondeljek. Program prinesel je „Slovenec“ že v četrtek.

Vse točke izvršile so se v občno zadovoljnost. Ipavčev šesterospjev „Domovini“ moral se je na občno zahtevanje ponavljati. Vse pesmi pel je novi zbor mestnih fantov. Tudi igra „Črni Peter“ šla je gladko s pod rok.

Zadnja točka bila je srečkanje na korist nove zastave. Dobitke darovali so prostovoljno udje in prijazni dobrotniki. Bili so raznovrstni, nekteri prav lični, drugi bolj praktični. Med tem ko so se srečke razprodajale, zakrožili so pevci katero domačo. Tako smo bili vsi židane volje ter smo se razšli v nadi, da se kmalo zopet vidimo v enaki zabavi v društvenih prostorih.

Če zraven tega še pristavim, da je bela zastava vihrala iz tukajšnjega gradu od 5—10 t. m., tedaj celih pet dni, v znamenje, da so vse ječe prazne, tedaj mislim, da sem vse po-

vedal, kar smo v najnovejšem času v Škofji Loki znamenitega in novega doživeli. Y.

Domače novice.

(Njih c. k. Visokost nadvojvoda Rajner) je prišel v četrtek tu sem, ogledoval deželno brambo in včeraj zvečer zopet zapustil Ljubljano.

(C. kr. kmetijska družba) kranjska napravi o priliki praznovanja šeststoletnice združenja kranjske dežele z najvišjo Habsburško cesarsko rodbino, meseca julija t. l. v Ljubljani — razstavo goved, kmetijskega orodja in manjših kmetijskih strojev (mašin). Živinske rastave se morajo vdeležiti samo posestniki kranjske dežele, razstave strojev in poljedeljskega orodja pa se smejo vdeležiti izdelovalci (posestniki tovarn Avstrijsko-Ogerske) in tudi oni, ki imajo v Avstriji zaloge zgoraj omenjenih reči. Za najboljšo in najlepšo živino se bodo priznavale tudi darila ali premije. K razstavi pripuste se samo biki, krave, telice in pitani voli čistega, mešanega in domačega plemena, kateri so najmanj šest mesecev v posesti onega, ki jih hoče razstaviti. Zadnjič se vljudno vabijo tudi izdelovalci kmetijskih strojev in orodja zgoraj omenjenih vrst, da bi svojih izdelkov prav mnogo v razstavo poslali, da jih potem naši kmetovalci spoznajo. Bolj nadrobna določila glede razstave sploh in pa še razstave goved posebej bodo se razglasila nemudoma po zadobljenem potrjenji. Oglasila za rastavo se morajo poslati do 10. junija tek. leta c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

(G. Jožef Čermak), rudniški svetovalec v Idriji, je dobil zarad odličnih zaslug naslov višjega rudninskega svetovaleca.

(Umrla sta) zadnje dni gg.: Karol Poš, davkarski kontrolor v Žužembergu, in W. Hocke, okrajni sodnik v Kočevju.

(Dea vprašanja in še tretji za nameček.) „Politik“ v Pragi vé povedati, da prihodnji narodni deželni zbor Kranjski bo imel le dva glasa večine. Res ubogo malo, pa od kod vé to „Politik“?

Dopis iz Ljubljane v „Edinosti“ pa nasproti pravi, da „v novem deželnem zboru je narodna večina nad dve tretjini gotova“. Tù stavimo drugo vprašanje: Od kod pa dopisovalec to vé? Prvo se nam zdi nezaupnost, drugo prezaupnost.

Naj se nam ne zameri, če dodamo za nameček tretje prašanje k stavku dopisovalca: „Novi deželni zbor stopina pozorišče ves prenovljen — in capite et membris. Tudi novi narastaj (naraščaj mladoslovenec?) bo zastopan in ne v slabih eksemplarih“.

To nam je malo nerazumljivo, toraj kaj pomeni? Je li kaj resnice pri govoric, ki se po svetu trosi, da liberalna, mladoslovenska stranka ima svoje kandidate že vse gotove in razstavljene. Posito — recimo — da res (tudi imena ekseparov se lahko čujejo, ki se nam pa nikakor naj boljši ne dozdevajo), čemu potem centralni volilni odbor v Ljubljani? Čemu okrajni zbori in odbori po celi deželi? Bila bi to vse gledališna komedija, nepotrebno pehanje ljudstva, le zguba časa. Da še več, bilo bi to, kar dopisovalec od dosedanje nemčurske večine v „Edinost“ piše, namreč, da vladalo bi 5% prebivalstva nad 95%. To vam bi bil parlament, da se Bogu usmili! dostavljamo z dopisnikom.

Mi ne verjamemo sicer veliko tej govorici in ko bi ji verjeli, bi rekli: Principiis obsta, sero medicina paratur. „Slovenec“ pa ostane pri svojih v zadnjem listu izrečenih nazorih in misli, da jim nobeden pravi slovenski narodnjak ugovarjati ne more in jim tudi ugovarjal ne bode.

(Vabilo.) Po mnogih svojih prijateljih naprošen, da skličem volilni shod za predstoječe volitve v deželni zbor Kranjski, nameraval sem istega še le tedaj sklicati, ko bi bile končane volitve volilnih mož, ker bi se le potem natanjko vediti zamoglo, kdo ima v resnici pravico določevati o osebi kandidata.

Ko pa hoče naš centralni volilni odbor v Ljubljani zaradi prekratkega časa, kateri nas še loči od deželno-zborskih volitev, svoje delo takoj pričeiti in za nekatere volilne skupine do prihodnjega torka (do prve svoje seje) poizvediti mnenje volilcev, ali vsaj dotičnih zaupnih mož — primoran sem toraj volilni shod za Notranjske kmetske in mestne volitve sklicati že na dan 20. t. m. popoldne ob 4. uri v Postojnski čitalnici, kamor vljudno vabim vse gospode župane, obč. svetovalece, prečastito duhovščino in druge zaupne može iz Notranjske, da se tam o osebi naših kandidatov dogovorimo in sporazumemo. Pri tej priliki se bode tudi posvetovalo, kako bi se naj spodobnejše o prihodnjem cesarskem dnevu v Logateci sprejelo in počastilo Njih Veličanstvo, presvitlega cesarja — od strani vedno zvesto udanih Notranjcev.

V Cerkuici, dne 17. maja 1883.

Adolf Obreza,
drž. poslanec.

Razne reči.

— Iz Dovjega. Preteklo sredo se je 15 oseb izselilo ter šlo v Ameriko — v Minesoto. Se jim bode li tam boljše godilo, kakor v svojem rojstnem kraju? No, obetajo si saj; Bog daj!

— 500 pekovskih pomočnikov v Budapešti je delo ostavilo; zbrali so se v gostilni v „Stadtwaldehen“, da se tam posvetujejo, kaj je odgovoriti mojstrom. Mojstri so namreč pisali, da jim gotovega nič ne obetajo, vendar pomoči obetajo tam, kjer se da združiti z obrtnostjo. Pomočniki niso s tem zadovoljni; tožijo da so slabo plačani, pičlo hranjeni in imajo na kupe nesnage prestajati, toraj hočejo delo ostaviti, in začeti tačas, kedar jim mojstri prijenjajo. Sicer so povsod ohranili red in $\frac{1}{4}$ 8 so zborovanje končali. (Vprašanje nastane, ali so res vsega mojstri krivi, ali ni naše običinstvo tako razvajeno, da mojstri ne morejo privoščiti pomočnikom potrebnega počitka; ako bi posamezen hotel to storiti, bi kmalo škodo trpel.)

— V Oberamergavu na Bavarskem je umrl svetu znani dekan Daisenberger. Njegovi cerkveni govori so bili prav prisrčni, skoraj brez izjeme rabljivi. Za ondotne pasijonske predstave ima on naj večje zasluge; bil je prestvaritelj teh vernih predstav, ki toliko slovijo po celem svetu. R. i. p!

— Visokorodni zdravnik je že nekaj časa v Meranu na Tirolskem, namreč nj. kr. visokost vojvoda Karl Teodor Bavarski. On je prav sloveč zdravnik za oči. Vedno je obiskovan od raznih stanov brez razločka in vsakemu daje prav vljudno tolaž in pomoč.

— Utonilo je 130 ljudi v Nižni Novgorodu na Ruskem tam, kjer se izliva Oka v Moskvo. Bil je ta čas še led po vodi, a ljudje niso marali zato, njih 200 je stopilo v barko, priplava velika plošča, zadene v ladjo in jo prekuene. Rešilo se je samo 70 ljudi, drugi so prišli pod ledeno ploščo in so se utopili.

Razstavní odbor

je objavil svoje dni pozive in splošna določila za razstavo po kranjskih časopisih, ter jim razposlal na mnogobrojne javne in privatne kroge, na zastopstva in posamezne osebe, z namenom seznaniti širje in ožje kroge s pomembo razstave in jih ob enem povabiti k vdeležitvi.

Kakor je znano, ima razstava obsegati več različnih oddelkov, namreč oddelke za izdelke hišne obrtnije, za izdelke ženskih ročnih del, za prazgodovinske, za starinske in kulturnozgodovinske predmete.

Jako važen oddelke razstave morajo zavzeti izdelki hišne obrtnije, ker je ona razširjena več ali manj povsod po Kranjskem. Odboru so došle dosedaj oglašila za čipkarijo iz Idrije, Žirov in Gorij; za izdelke iz pletene slame iz Domžal in sosednih krajev kamniškega okraja. Oglašena je tudi velika zbirka raznih stvari iz lesa: škafi, sodčki, korci, rešeta, sklade, krožniki, žlice, kladva, lopate itd. iz Ljubljane; kegli, krogle, okviri, palice in druge strugarske dela, iz Kočevja; pipe, coklje, krpelje in nektera druga drobnina iz lesa, iz Bohinja. Oglašeni so nadalje izdelki iz žime in iz platna, iz Kranja; iz suknja iz idrijske okolice; iz ilovice iz kamniškega in ribniškega okraja.

Odbor meni v tem oddelku tudi posamezne narodne noše iz različnih krajev Kranjske, če bi bilo mogoče po figurah, na razstavi predložiti, ter se nadja, da se bo ta njegova ideja lahko vresničila.

Najboljše in ob enem najmnogovrstnejše bodo, po sedanjih oglasilih soditi, zastopane različne ženske ročne dela. Ta oddelke bo obsegal vse vrste, od najnavadnejših do najumetnejših izdelkov, od izdelkov učenk po raznih dekliških zavodih do izdelkov znanih umetnic na tem polji. Odbor je za trdno prepričan, da mu bo tu mogoče podati jako podučen obris vseh različnih vrst, kot so: šivanja, pletenja, vezanja itd. Največ oglašil mu je dosedaj došlo iz Ljubljane, pa tudi Notranjska in Gorenjska obetati nekoliko.

Predmeti prazgodovinske dobe bodo na razstavi odlično zastopani. Najmočnejše se je bo vdeleževal ljubljanski muzej. Največ jih pripada onim najdbam zadnjega desetletja, ki so se vršile po napeljavah muzeja na Vačem, v Št. Marjeti in na ljubljanskem barji. Ta dela kažejo po navadi veliko tehnično spretnost in dober pojem za umetnijo. Prazgodovinske predmete je obljubil tudi razstaviti prevzvišeni gospod knez Ernst Windisch-Graetz.

Kar se tiče starinskih in kulturnozgodovinskih predmetov, ima odbor vsled večjih privatnih zagotovil trdno upanje, da se bo dala stvar dobro izpeljati. Jako pohvalno je tu v prvi vrsti omeniti bogate zbirke gospoda pl. Strahla v Stariloki. Zbirka, ktero je omenjeni gospod radovoljno odboru zagotovil obsega celo vrsto predmetov starinske umetnje. Lesna rezbarija prejšnjih časov se kaže po škrinjah, omarah, stojalih, šatuljah, kasetah, slikah. G. pl. Strahl ima tudi stare podobe, drugo malo hišno in sobično orodje, skledice, ključce, zapone, krožnike, steklenice, vrče, majolike itd. Sploh je zbirka Strahlova zelo mnogovrstna, ter vsled tega odboru še posebno dobro došla. Tudi od drugod so odboru došla že oglašila enakih predmetov.

Izvrstno bo zastopana cerkvena umetnija. Obsegala bo v posebnem oddelku najmnogo-

vrstnejše, jako skrbno in umetno izdelana cerkvena oblačila, kot albe (mašne srajce), kasule (mašne plašče), pluviale (velike večerniške plašče); razne druge cerkvene stvari, kot: drago eene kelhe, monštrance, blazine, svečnike, križe, preproge itd. Ta stroka že sedaj ni jednostransko zastopana, vendar je pričakovati še več objav.

Strogo kulturnozgodovinski predmeti so večinoma v lasti privatnih oseb, zlasti velikoposestnikov. Odbor se je nanje že obrnil in pričakuje, da bodo njegovej želji v kratkem vstregli, kar so deloma že tudi storili. Posebno zanimiva bi bila tu mnogovrstna zbirka orožij, kot: pušk, mečev, čelad, sulic, ščitov, oklepnic itd.; kakor tudi družih izdelkov iz železa. Zanimiva bi bila tudi popolna zbirka različnih starinskih godbenih instrumentov, za ktere ima odbor deloma že zagotovilo.

Zelo važne za kulturno zgodovino so tudi kulturno-zgodovinsko pomenljive, na Kranjsko se nanašajoče knjige. Odboru je došlo v tej zadevi prijazno zagotovilo prevzvišenega gosp. kneza Auersperga, da prepusti iz svoje dragocene biblioteke v tukajšnjem „Fürstenhofu“, kar bi bilo v tej zadevi želeti. Tudi od tukajšnje bogato založene licealne biblioteke ima odbor zagotovilo za večje število v tem obziru zanimljivih knjig. Privatni krogi sicer so dosedaj v tej zadevi jako malo oglasili.

Odbor pričakuje, da ga bodo, kot dosedaj, tudi znanprej prijazno podpirali vsi oni krogi, ki so na katerikoli si boji način v tem položaji, da lahko delujejo v dober prosep razstave.

Umrli so:

15. maja. France A. Sličar, trgovčev sin, 11 m., Dunajska cesta št. 13, božjast.

16. maja. Janez Verli, zasebnikov sin, 4 leta 11 m., Hrenove ulice št. 3, jetika.

16. maja. Feliks Campa, marelar, 27 let, Poljanski nasip št. 50, črv. katar.

V bolnišnici:

12. maja. Anton Hren, hlapec, 65 let, otrpnenje možganov. — Ana Tomec, dninarca, 34 let, pljuč. tuberkuloza.

13. maja. Matija Urbančič, hlapec, 29 let, otrp. možganov.

15. maja. Andrej Tratnik, dninar, 41 let, jetrna bolezen. — Peter Zaplotnik, pek, 29 let, pljuč. tuberkuloza. — Magdalena Rupe, gostinja 50 let, plučno otrpnenje.

16. maja. France Bernard, ševljár, 25 let, pluč. tuberkuloza. — Frančiška Hribar, gostinja 25 let, pljuč. tuberkuloza. — Matija Krašovec, gostišt. 76 let, starost.

V Elizabetini bolnišnici:

12. maja. France Gradišar, delavčev sin, 3 l. 5 m., Brigh. bolezen.

Eksekutivne dražbe.

21. maja. 3 e. dzb. pos. Ignac Erčulj iz Zagorice. Lašice. — 1 e. dzb. pos. Jurij Bizjak iz Dela. 2391 gl. 91 kr. Brdo. — 1 e. dzb. pos. v občini Kleče vlož. št. 12. Brdo. — 1 e. dzb. gozd pod dav. občino Orle št. 303/1 in 204 in gozd št. 446 in 392 davk. občine Stepana vas, a) 180 gld. b) 440 gld. Dež. sodn. v Ljubljani. — 1 e. dzb. zemljišča vlož. št. 12 občine Kleče. Brdo. — 22. maja. 3 e. dzb. pos. Pavl Penko iz Slavine, 1140 gld. Postojna. — 2 e. dzb. pos. Fr. Klemenc iz Rakinika, 2608 gl. Postojna. — 1 e. dzb. Janez Škrbec iz Pudob, 1835 gld. Lož. — 3 e. dzb. pos. Anton Gregorčič sedaj Janez Jeršan iz Hudega vrha h. št. 26. Lož. — 1 e. dzb. pos. Luka Avsee iz Padlož št. 13., 1340 gld. Lož. — 1 e. dzb. pos. Andrej Filipič iz Mrzlega vrha. Loka. — 1 e. dzb. pos. Jera Tič iz Bevske. Litija. — 1 e. dzb. pos. Janez Pajnič iz Knežne njive, 1626 gld. Lož. — 1 e. dzb. Janez Hiti iz Rudofova. Lož. — 1 e. dzb. pos. Marija Rivec iz Meniške vasi, 870 gld. Rudolfovo. — 1 e. dzb. pos. Matija Hönigman iz Lipoveca 462 gld. Ribnica.

Žitna cena.

Pšenica banaska 1 hklit. 8 gl. 80 kr., — domača 7 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 10 kr. — Ječmen — gl. — kr. — Ajda 4 gl. 60 kr. — Proso 5 gld. 6 kr. — Turšica 5 gld. 50 kr. — Oves 3 gl. 6 kr.